СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«КАРТОГРАФІЯ»

Компонента освітньої програми – *обов'язкова* (*5 кредитів*)

Освітньо-професійна програма	Середня освіта (Географія)
Спеціальність	А4 Середня освіта (за предметними спеціальностями) - А4.07 Середня освіта (Географія)
Галузь знань	А Освіта
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Мова навчання	українська
Профайл викладача (-ів)	Джаман Василь Олексійович, доктор географічних наук, професор, професор кафедри географії України та регіоналістики https://geoukr.chnu.edu.ua/pro-kafedru/spivrobitnyky/dzhaman-vasyl-oleksiiovych/
Контактний тел.	+380 95 87 58 881
E-mail:	v.dzhaman@chnu.edu.ua,
Сторінка курсу в Moodle	https://moodle.chnu.edu.ua/course/view.php?id=3452
Консультації	середа, 14.30 – 15.30

АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна "Картографія" належить до переліку нормативних (обов'язкових) навчальних дисциплін за освітнім рівнем "бакалавр", що пропонується в рамках циклу професійної підготовки здобувачів вищої освіти на першому році навчання. Вона забезпечує формування у студентів професійно-орієнтованої компетентності системного географічного дослідження території (регіону) картографічним методом та спрямована на засвоєння теоретичних і практичних знань про картографію, засоби і способи картографування, методи створення і використання карт.

Мета: сформувати у студентів систематизовані картографічні знання і вміння роботи з картографічними творами, оволодіти навичками створення та оновлення загальногеографічних та тематичних картографічних творів, набути вмінь використання картографічних творів в процесі викладання географії. Дисципліна знайомить студентів із історичним та сучасним станом і тенденціями розвитку картографії, як науки і галузі виробництва у світлі існуючих теоретико-методологічних концепцій; розкриває перспективи

картографічного моделювання та вказує на прикладні сторони застосування отриманих результатів шляхом формування у студентів картографічних вмінь і навичок та можливості їх застосування при викладанні географії в школі. Викладання картографії слідує із уяви про неї, як про пізнавальну науку, що має за мету відображення і дослідження явищ природи і суспільства – їх розміщення, властивостей, взаємозв'язків і змін у часі шляхом використання картографічних творів.

НАВЧАЛЬНИЙ КОНТЕНТ ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

МОДУЛЬ 1. Картографія і картографічні твори.	
Тема 1	Вступ. Картографія як навчальна дисципліна. Теоретичні концепції картографії.
Тема 2	Географічна карта і методика подання даної теми у шкільному курсі географії.
Тема 3	Математична основа географічних карт і методика подання даної теми у шкільному курсі географії.
Тема 4	Компонування карти та картографічні умовні знаки і методика подання даної теми у шкільному курсі географії.
МОДУЛЬ 2. Сучасні напрями і тенденції проектування, складання та використання картографічних творів.	
Тема 5	Засоби і способи картографування і методика подання даної теми у шкільному курсі географії.
Тема 6	Картографічна генералізація і методика подання даної теми у шкільному курсі географії.
Тема 7	Географічні карти і атласи.
Тема 8	Зображення рельєфу на географічних картах і методика подання даної теми у шкільному курсі географії.
Тема 9	Проектування та створення географічних карт.
Тема 10	Картографія та геоінформатика. ГІС-технології.
Тема 11	Геоіконіка та геоматика.

ФОРМИ, МЕТОДИ ТА ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ

Методи навчання

Основними методами навчання «Картографії» є : інформаційно-повідомлювальний, пояснювально-ілюстративний, інструктивно-практичний, пояснювально- спонукальний тощо.

ФОРМИ Й МЕТОДИ КОНТРОЛЮ ТА ОЦІНЮВАННЯ

Методи контролю.

Контроль знань студентів ґрунтується на здійсненні поточного і підсумкового контролю при застосуванні таких способів діагностики, як лабораторні і самостійні роботи, тестування, індивідуальні завдання, письмове і усне опитування. *Поточний контроль* здійснюється під час проведення лабораторних та інших видів занять і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи. Модульний контроль проводиться у вигляді письмового фронтального опитування.

Форма *підсумкового контролю* - іспит, що полягає в оцінюванні засвоєння студентом навчального матеріалу на підставі відповідей на підсумковому модулі, результатів виконання ним певних видів робіт.

Методами контролю є: усний, письмовий (розгорнута відповідь), тестовий, графічний при застосуванні індивідуальної та фронтальної перевірки знань, умінь і навичок студентів.

1. Контроль засвоєння *лекційного і самостійно опрацьованого* теоретичного матеріалу здійснюється на основі модульного (письмового) фронтального опитування, в тому числі – тестування.

2. Контроль засвоєння знань та набуття умінь і навиків при виконанні *лабораторних робіт* здійснюється шляхом їх поточної перевірки.

3. Контроль виконання *індивідуальних завдань* здійснюється за бажанням студентів, як додаткових (необов'язкових для виконання всіма студентами) науково-дослідницьких завдань шляхом оцінювання виконаних рефератів та усного індивідуального захисту результатів дослідження.

Розподіл балів, які отримують студенти.

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни (до 100 балів) є сумою оцінок компетентностей (балів), одержаних за окремі оцінювані форми навчальної діяльності, за виконані ІНДЗ та контрольний модуль (іспит). Максимальна кількість балів, яку може отримати студент до іспиту, у сумі становить 60 балів. Інші 40 балів відводиться на підсумковий модуль (іспит). Питання *самостійної роботи* включені до завдань модульного контролю і оцінюються при модульному контролі. Додатково студент може отримати до 10 балів за виконання ІНДЗ. Підсумкова оцінка виставляється за сумою всіх отриманих балів згідно шкали оцінювання. При цьому в екзаменаційній відомості зазначається сумарна кількість набраних балів, оцінка за шкалою ECTS і оцінка за національною шкалою.

Поточне опитування, тестування та самостійна робота	Іспит	Сума

Змістовний модуль 1					Змістовний модуль 2									
Т1	Т2	Т3	Т4	сума	Т5	Т6	Т7	Т8	Т9	Т10	Т11	сума		
6	8	8	8	30	5	4	5	4	4	4	4	30	40	100

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Оцінювання програмних результатів навчання здобувачів освіти здійснюється за шкалою європейської кредитно-трансферної системи (ECTS).

Оцінка за національною шкалою	**Оцінка за шкалою ECTS**	
	Оцінка (бали)	**Пояснення за розширеною шкалою**
Відмінно	A (90-100)	відмінно
Добре	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
Задовільно	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
Незадовільно	FX (35-49)	незадовільно (з можливістю повторного складання)
	F (1-34)	незадовільно (з обов'язковим самостійним повторним опрацюванням освітнього компонента до перескладання)

Критерієм успішного оцінювання є досягнення здобувачем вищої освіти мінімальних порогових рівнів (балів) за кожним запланованим результатом навчання.

ПОЛІТИКА ЩОДО АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Дотримання політики щодо академічної доброчесності учасниками освітнього процесу при вивченні навчальної дисципліни регламентовано такими документами:

- ✔ «Етичний кодекс Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича» https://www.chnu.edu.ua/universytet/normatyvni-dokumenty/etychnyi-kodeks-chernivetskoho-natsionalnoho-universytetu-imeni-yuriia-fedkovycha/
- ✔ «Положенням про виявлення та запобігання академічного плагіату у

Чернівецькому національному університету імені Юрія Федьковича» https://www.chnu.edu.ua/universytet/normatyvni-dokumenty/polozhennia-pro-vyiavlennia-ta-zapobihannia-akademichnomu-plahiatu-u-chernivetskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-yuriia-fedkovycha/

ЛІТЕРАТУРА

Базова література

1. Божок А. П., Молочко А. М., Остроухов В. І. Картографія: підручник / За ред. А. П. Божок. – К.: Київський ун-т, 2008. – 271 с.
2. Бондаренко Е. Л., Мельничук А. Л., Запотоцька В. А. Суспільно-географічна картографія: навчально-методичний посібник. – К.: Київський ун-т, 2021. – 123 с.
3. Кравців С. С., Войтків П. С., Кобелька М. В. Картографія: навчальний посібник (2-ге видання). – Львів: ЛНУ ім. І. Франка, 2020. – 191 с.
4. Національний атлас України / Гол. ред. Л.Г. Руденко. – К. : ДНВП «Картографія», 2007. – 440 с.
5. Патракеєв І.М. Картографія : конспект лекцій / І.М. Патрокеєв : Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. – Х. : ХНАМГ, 2013. – 113 с.
6. Руденко Л. Г., Бочковська А. І. Географічна картографія і її розвиток в Інституті географії НАН України. – К.: Ін-т географії НАНУ, 2024. – 56 с.
7. Сухий П. О., Заячук М. Д., Проданюк Д. М., Сендзік Ю. І. Картографія: навчально-методичний посібник. - Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2024. – 428 с.
8. Шевченко Р.Ю. Картографія : електронний підручник / Р.Ю. Шевченко. – К. : ЦНМВ «Кий», 2015. – 230 с.

Допоміжна література:

1. Джаман В.О., Мручковський П.В., Джаман Я.В. Етногеографія Західноукраїнського регіону: Монографія. – Чернівці: ЧНУ ім. Ю. Федьковича, 2020. – 240 с. (Додаток Л «Картосхеми». – С. 215-236).
2. Джаман В., Заблотовська Н., Костащук І. та ін. Етнічна мапа буковинського прикордоння на зламі тисячоліть. – Чернівці: Прут, 2011. – 80 с.
3. Джаман В., Мельник А., Джаман Я. Геоінформаційне картографування сучасних територіальних особливостей міграцій населення України // Історична географія в Україні: Матеріали Всеукраїнського наукового семінару пам’яті професора В. Круля (21 - 22 вересня, 2023). – Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2023. – С. 105 – 108.
4. Запара Л.Г.Конспект лекцій з курсу «Картографія з основами топографії» / Л.Г. Запара: Харк. нац.. акад. міськ. госп-ва. – Х. : ХИАМГ, 2011. – 54 с.
5. Картографо-топографічний словник-довідник: Навчальний посібник / В. В. Лозинський, Ю. М. Андрійчук: за науковою редакцією проф. І. П. Ковальчука. – Київ, Львів: НУБІП України; ЛНУ ім. І. Франка, 2014. – 256 с.
6. Ляшенко Д. О. Картографія з основами топографії: Навчальний посібник для вищих навчальних закладів / Д.О. Ляшенко. – К.: Наук. думка, 2008. – 184 с.
7. Руденко Л.Г. Геоінформаційне картографування в Україні: концептуальні основи і напрями розвитку / Л.Г. Руденко, Т.І. Козаченко, Д.О. Ляшенко та ін. – К . : Наукова думка, 2011. – 102 с.
8. Сосса Р. І. Історія картографування території України. – К.: Либідь, 2007. – 336 с.
9. Dzhaman V., Melnyk A., Dzhaman Ya. GIS-Based Mapping of Spatial Specificities of Population Migrations in War-Time Ukraine // Науковий вісник Чернівецького університету: серія «Географія». – Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2023. – Вип. 845. – С. 20 – 28.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Вісник геодезії та картографії.
2. Український географічний журнал.
3. Геоінформатика.
4. http:// www.gisa.org.ua
5. http://space.com.ua – Аерокосмічний портал України
6. www.nkau.gov.ua – Національне космічне агентство України

ПРИМІТКА

Детальна інформація щодо вивчення курсу «Картографія» висвітлена у робочій програмі навчальної дисципліни